

BEYPAZARI'NDA TURİST-YERLİ HALK ETKİLEŞİMİ VE TURİZMİN SOSYAL, KÜLTÜREL VE EKONOMİK ETKİLERİ

The Tourist-Local People Interaction and the Social, Cultural and Economic Effects of Tourism in Beypazarı

*Turhan ÇETİN**

Özet

Bu araştırmada Beypazarı ilçe merkezinde yaşayan halkın turizmin sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri ile turist-yerli halk etkileşimine ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Çalışmada hem nicel hem de nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın evrenini Beypazarı ilçe merkezinde yaşayan 34319 kişiden 18 yaşının üzerindeki nüfus meydana getirmektedir. Örneklemini ise bu nüfus içinden rastgele seçilen 252 yöre sakini oluşturmaktadır.

Beypazarı'nın turizm potansiyelinin daha fazla artması için Ankara-Beypazarı ve İstanbul-Beypazarı arasındaki karayolu ulaşımı ağının güçlendirilmesi ve demiryolu ağının kurulması gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Beypazarı, yöre halkı, turizm, turizmin sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri.

Abstract

This study deals with the opinions of the people of Beypazarı town upon the social, cultural and economic effects of tourism and the interaction between the local people and the tourists. The study was carried out by the use of both quantitative and qualitative research methods.

The space of the study was 34319 living person, above 18 years of age, in the central part of Beypazarı town. The sample was 252 randomly selected people.

In order to promote the tourism potential of Beypazarı town it is necessary to improve the highway and railway systems between Ankara-Beypazarı and İstanbul-Beypazarı.

Key words: Beypazarı, local people, tourism, social, cultural and economic effects of tourism.

1. GİRİŞ

Son otuz yılda dünyanın en hızlı gelişen sektörlerinden biri olan turizm insanların tatil, dinlenme, eğlenme, sağlık, kültür, spor, avlanma, diğer toplulukları tanıma gibi amaçlarla sürekli olarak yaşadıkları yerlerden ayrılarak, geçici bir süre kalmak için yurt içi ve yurt dışı yörelere doğru hareketliliği olarak tanımlanabilir (Uslu, 1990; Doğanay, 2001:15; Özgüç, 2003:3; Soykan, 2004:6; Kozak, Akoğlan ve Kozak, 1997:7; Kahraman ve Türkay, 2006:1; Olal, 1981; Doğaner, 1981).

Turizm gerek ulaştığı boyutlar gerekse gösterdiği hızlı gelişme bakımından son derece önemli bir ekonomik faaliyet alanı oluşturmakta ve birçok ülke turizmden daha fazla kazanç sağlamak için büyük

* Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara-Türkiye. E-posta: cetin.turhan@gmail.com

çaba sarf etmektedir (Olalı ve Timur, 1988:348). Turizm olgusu çoğunlukla sanayileşmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere doğru gerçekleştiğinden, gelişmiş toplumların değerlerini, kültürlerini, davranış kalıplarını ve örgütsel yapılarını geliştirmekte olan toplumlara yayarak evrensel boyuta taşımaktadırlar (Bal, 1995:36; Alaeddinoğlu, 2007:2).

Turizmin gelişmesinin genel yararlarının ve maliyetlerinin bir kaynağı ekonomik etkilerdir. Yerel topluluklar ekonomik olarak derinden etkilenirler (Jurowski, Uysal, ve Williams, 1997; Yoon, 2002). İş fırsatlarının yaratılması ve işsizliğin azalması turizmin gelişmesinin en belirgin yararları olarak gösterilmektedir. Turizmin gelişmesinin öteki ekonomik etkileri olarak ise yatırım ve harcamalardaki değişiklikler (Akis, Peritianis ve Warner, 1996), ekonomik kazanç (Milman ve Pizam, 1995), ev sahipleri ve hükümet için gelir dağılımları (Perdue, Long, ve Allen, 1987), mal ve hizmetlerin fiyatları, arazi ve barınma maliyetleri (Perdue, Long ve Allen, 1987), kaynakların, altyapı geliştirme ve bakımı ve yaşam maliyeti (Yoon, 2002:39) olarak sayılabilir.

Turizm daha fazla kültürel etkileşim fırsatları ve sosyal tesisler sağlar ancak ekonomik etkilerinin tersine, turizmin gelişmesinin sosyal ve kültürel etkilerinin bölge sakinlerinin algılarını olumsuz yönde etkileyebileceği görülmüştür (Yoon, 2002:39; Perdue vd., 1987). Yoğunluk yaratması, trafik sıkışıklığı, gürültü ve artan suç oranları turizmin sosyal ve kültürel etkilerinin olumsuz örnekleri arasında yer almaktadır (Gunn, 1988). Bazı araştırmacılar ise turizmin yerel kamu hizmetlerini, kültürel faaliyetleri, değişen geleneksel kültürü geliştirdiğini ve yerel kültürün kimliğini koruduğunu bulmuşlardır (Liu ve Var, 1986).

Bir bölgenin sakinleri çevresel sonuçları bakımından turizmin etkileri hakkında olumlu bir algılamaya sahiplerse turizmin daha da gelişmesi için destek sağlayacaklardır. Bu yüzden de bir bölgedeki toplumun turizmin gelişmesi hakkındaki tercihlerinin ve desteğinin veya muhalefetinin araştırılması çok önemlidir. Özellikle yerel toplumlarda anahtar role sahip olmaları itibarıyla turizm etkileri hakkındaki genç nüfusun görüşleri turizm planlamaları ve uygulamaları için son derece önemlidir.

Turistler yabancı bir bölgeyi ziyaret ettiklerinde yerli halktan kendi dillerini konuşmalarını isterler. Böylece genellikle turistlerle iş yapan yöre halkı turistlerin dilini öğrenmeye ve konuşmaya başlarlar (Coltman, 1989:253). Turistik bölgede yaşayan ve her gün onlarca yabancı turist ile konuşan yerli halk ister istemez yüzlerce yabancı kelime kullanmakta ve bu da dilin belirli bir oranda erozyona uğramasına yol açmaktadır (Ryan, 1991:138). Belirli bir süre sonra yerli halk kendi aralarında yapmış oldukları konuşmalarda da yabancı kelimeleri kullanmaya başlamaktadır. Böylece bir kültürün oluşmasında temel yapı taşı olan dil zamanla bu özelliğini kaybedebilmekte ve bununla birlikte yabancılaşma, kültürel yozlaşma hızlanmaktadır.

Bunun yanı sıra bölge halkı farklı kültürleri tanımak yeni arkadaşlıklar oluşturmak ve bölgeye gelen turistlere yardımcı olabilmek amacıyla daha fazla yabancı dil öğrenmektedir (Kozak ve diğerleri, 1997: 76). Bu da yöre halkının dünyayı daha iyi tanıyıp anlamasına ve ufuklarının genişlemesine yol açabilmektedir.

Genişleyen uluslararası turizm, farklı sosyal ve kültürel yapıların artan bir şekilde ilişkiye girmelerine yol açmaktadır. Artan bu ilişki bazı tehditleri ortadan kaldırmakta, geleneksel sosyal ve kültürel yapıları birbirine yakınlaştırmakta, barış için yeni fırsatlar ortaya koymakta, farklı toplumların ve milletlerin yakınlaşmasına yardımcı olmaktadır. Turizmin sosyal ve kültürel etkisi hem turistleri hem de yerli halkı yakından ilgilendirmektedir (Brunt and Courtney 1999:494-495).

Türkiye’de turist-yerli halk ilişkilerinin gelişmesinde yurtdışında yaşayan Türklerin birer turizm elçisi olmaları bazı faydalar sağlayabilir. Türkiye’ye yalnız gelen turistler kısa süreli kötü olaylardan (doğal afetler, cinayet, yolda kalma vb) çok çabuk etkilenmektedirler. Yanlarında yurtdışından Türk arkadaşı veya komşusu bulunduğunda ise bu tür olaylardan çabuk etkilenmeyecek ve ülkemizi terk etmeyecektir. Bu yolla ayrıca yurtdışında yaşayan vatandaşlarımıza karşı oluşan düşmanlıklar azaltılabilir, dostluklar ön plana çıkabilir. Batı Kültürü ile Doğu Kültürü arasındaki (ibadet, düşünce, giyim-kuşam, yeme-içme alışkanlıkları vb) farkların yol açtığı çatışmalar orada bulunan Türk işçileri ve

aileleri vasıtası ile problem olmaktan çıkabilir. İşçilerimizin dağılışına bağlı olarak gelen turistler de ülkemizin farklı yörelerindeki insanlarımız ile tanışacaklar ve Türkiye'ye ve Türk insanına karşı Batı kamuoyundan kaynaklanan ön yargılar da biraz daha azaltılmış olacaktır (Yılmaz, 1994:337). Ancak araştırmacı tarafından 1994 yılında ortaya konulan tespit ve önerilerin ilgili kurum ve kuruluşlarca 2010 yılında ciddi olarak değerlendirilmemesi, Türk turizminin yeterince gelişmemesinin nedenleri arasında gösterilebilir.

Diğer taraftan turizmin sosyal etkileri uzun dönemde sosyal değerler, inançlar ve kültürel uygulamalarda kademeli değişmelere yol açar. Hangi sosyo-kültürel niteliklerin ne derece etkileneceği, turist sayısı, turistlerin kültürel düzeyi, yöre halkının eğitim düzeyi ve turizmin bölgedeki gelişme düzeyi gibi faktörlere bağlıdır (Brunt and Courtney 1999:496-497). Ayrıca sosyal ilişki ne kadar uzun sürmüş ise, turistlerin yerel halka karşı olumlu tutumları da o derece olumlu olmaktadır. Olumlu tutumlar genellikle çapraz kültürel ilişkilerin gelişmesine yol açmaktadır (Avcıkurt, 2007:93).

Turist-yerli halk bütünleşmesinde en önemli hususlardan biri de turistlerin ve yerli halkın eğitilmeleridir. Yerli halkın turistlere karşı olumlu tutumlar geliştirebilmeleri için yapılacak eğitimde; geleneksel inançlara aykırı davranan, ülkenin töre ve alışkanlıklarına uymayan turistlerin gariptenmemesi, turistlere karşı hoşgörülü davranılması, onlara sıcak ilgi gösterilmesi üzerinde durulmalıdır (Çoruh, 1980:49 Aktaran Doğan, 2004:105). Nitekim Alican (1979) da yerli halkın radyo, televizyon, gazeteler gibi kitle iletişim araçları ve yörede etkili olan öğretmen, muhtar, imam ve turizm görevlilerince eğitilmesinin gerekliliğini vurgulamaktadır. Böylece ülkemizin turistik olanakları yanında, turizmin ülkemize yararları, turizmin önemi, turistlerle ilişkilerin güven verici bir ortam içinde, konukseverlik, temizlik, doğruluk, kibarlık, yardımseverlik ve hoşgörü ilkelerine göre turistlerle ilişkilerin sürdürülmesinin önemi halka kavratılmalıdır (Alican, 1979:149 Aktaran Doğan, 2004:105).

Yerli halkın yanı sıra turistlerin de eğitimi oldukça önemlidir. Turistlerin kendi yaşadıkları ülkelerde turizm değerlerine karşı duydukları saygıyı başka ülkelerdeki kültürel ve dini değerlere de göstermeyi öğrenmeleri gerekmektedir. Bu konuda eğitim okul, iletişim araçları ve sivil toplum kuruluşları ile yapılmalıdır. Bu bağlamda okullarda, turizmin çevre üzerindeki olumsuz etkileri konusunda bilgi verilebilir, turizmin ders programlarında yer alması sağlanabilir, değişik ülkelerin yaşam biçimlerinin bu ülkeler açısından doğruluğu ve uygunluğu öğretilir. Yine turistler yabancı bir ülkeye gitmeden önce kültürlerarası ilişkiler konusunda eğitilebilirler (Doğan, 2004:106).

Turizmin ülkelere başlıca olumlu ekonomik etkileri; gelir yaratıcı, istihdam yaratıcı, bölgelerarası dengeli kalkınma, altyapı ve üstyapı yatırımları, ödemeler dengesi ve diğer ekonomik sektörlere katkısı olarak sıralanabilir (Kozak, Akoğlan ve Kozak, 2006:79). Turizmin ülkelere olumsuz ekonomik etkileri ise; dışalım eğilimindeki artış, yabancı işgücü gereksinimi, mevsimlik dalgalanma, enflasyonist baskı, turizme aşırı bağımlılık ve fırsat maliyeti olarak görülmektedir (Kozak, Akoğlan ve Kozak, 2006:87).

Uslu ve Kiper (2006) araştırmalarında Beypazarı ilçe merkezindeki halkın turizm değerlerinin farkındalığını incelemişler ve araştırmaya katılanların %91'i turizmin yarattığı etkinin olumlu olduğunu, olumlu etkileri ise Beypazarı'na özgü yöresel yemekler, geleneksel kıyafetler, el sanatları ve geleneksel Beypazarı Evleri'nin meydana getirdiğini bulmuşlardır. Turizmin yöreye olumsuz etki ettiğini düşünen %9'luk kesim ise yaylaya çıkma alışkanlığının azalması, geleneksel kıyafetlerin bozulduğunu, yöresel yemeklerin kalitesinin bozulduğunu ve gelenek ve göreneklerin yozlaştığını ileri sürmektedirler (Uslu ve Kiper, 2006:311).

Butler (1980) turizmin gelişmesi ile yerli halkın turistlere karşı tutumları arasında ilişki olduğunu ileri sürmüştür. Bölgede sayıları artmaya başlayan ziyaretçilere karşı yerli halk ilk etapta ziyaretçilerden uzun dönemde fayda bekledikleri için karşı konulamaz bir şekilde olumlu tavır sergilemektedirler. Daha sonra bu olumlu tavır yerini yavaş yavaş olumsuzluğa terk etmektedir. Korça (1994) da Antalya'da yaşayan halkın turizmin gelişmesine karşı tutumları ile ilgili olarak yaptığı araştırmada turizmin olumsuz etkileri arasında ekonomik çevre, sosyal ve kültürel çevre ile fiziki ve ekolojik çevrenin üzerinde yoğunlaştığını belirtmiştir.

Turizm olgusu ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel faktörleri etkilemesi açısından çok boyutlu ve turist ile ev sahibi arasında bir etkileşim yaratması açısından ise dinamik bir süreçtir. Bu sürecin sağlıklı ve verimli geçmesi için fiziki çevrenin ve belki ondan da önemlisi, yöre insanının sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan turizme hazırlanması ve katılması önemli bir konudur. Çünkü turizmin olumlu etkilerini en üst seviyeye çıkarmak ve olumsuz etkilerini sınırlandırmak için yapılması gerekenlerden belki en önemlisi, yerel toplumun turizm geliştirme planlamasına katılmasıdır. Yerel halkı turizm gelişim sürecine katılmasını sağlamak, onların bu konudaki görüş ve önerilerini almak, fikir alışverişinde bulunmak ve gelecekteki turizm gelişmesini teşvik yönünde karşılıklı fikir alışverişi yapmak yerel halkın kendilerini turizmin bir parçası olarak hissetmeleri açısından oldukça önemlidir (Alaeddinoğlu, 2007:4; Avcıkurt, 2004:85; Mansuroğlu, 2006:36; Dal, ve Baysan, 2007:70).

Turizm gelişmelerinde yerel halkın ilgisinin eksikliği turizmin yararlarının düzensiz dağılımına yol açmaktadır. Yerel halkın gelenek ve görenekleri ile eğitim durumuna bağlı olarak, yaşamlarında ekonomik, sosyal ve kültürel yönden çok hızlı değişimlerin olması, turizm faaliyetlerini olumsuz etkileyebilmektedir (Gürsoy, Jurowski, and Uysal, 2001:498; Mansuroğlu, 2006:36; Tayfun, 2002:2; Tayfun ve Kılıçlar, 2004:3;Baysan, 2005:24).

Turizm ve yerel halka ilişkin çalışmalar, turizm faaliyetleri başladıktan sonra bu faaliyetlerin yerel halk üzerindeki çevresel ve sosyo-ekonomik etkilerinin belirlenmesine yönelik olarak yapılmaktadır (Gürsoy ve ark., 2001; Mansuroğlu, 2006:36; Tayfun, 2002:2; Dal, ve Baysan, 2007:70). Bu etkiler genel olarak olumlu ve olumsuz etkiler olmak üzere iki başlık altında değerlendirilmektedir. Çevresel *olumlu etkiler* doğal, arkeolojik ve tarihi alanların korunması, çevre kalitesinin iyileştirilmesi, çevrenin değerinin artırılması, altyapı olanaklarının geliştirilmesi, çevrenin ön plana çıkarılması iken, *olumsuz etkiler*; su, hava ve ses kirlilikleri, görsel kirlenme, katı atıklar, ekolojik bozulmalar ve biyolojik çeşitliliğin azalması, arkeolojik ve tarihi alanların zarar görmesi ile alan kullanım sorunlarıdır. Sosyo-ekonomik *olumlu etkiler* ekonomik yararlar, kültürel mirasın korunması, kültürel değerlerin yenilenmesi, karşılıklı kültürel değişimdir. *Olumsuz etkiler ise* potansiyel ekonomik yararların kaybolması, ekonomi ve istihdam bozulmaları, aşırı kalabalık ve yerlilerin ayrıcalıklarının kaybolmasıdır.

Dünya Turizm Örgütü (WTO), turizmin çevre ve kültürel miras üzerinde olumsuz etkileri en aza indirmek için *Küresel Turizm Etiği İlkeleri*'nin oluşmasında öncülük etmiş ve turizm etkinliklerinin geleneksel kültür ürünleri, eserleri, folklorik öğelerin bozulması ve bu değerlerin standartlaşması yerine, onları zenginleştirecek şekilde planlanması ve yerel nüfusun turizmin doğrudan olumlu etkilerinden yararlanmasını belirtmiştir (Uslu ve Kiper, 2006:306).

Turizmin yerel ekonomi üzerine etkilerinin planlanması sonucunda turizmi besleyen çevresel faktörlerin korunması, bu faktörlerin detaylı olarak bilinmesi ile ise turizm daha etkin hale getirilebilir. Bu nedenle ekolojik olarak hassas alanların turizme açılmadan önce yerel halkın sosyal, kültürel ve ekonomik durumu incelenmeli, turizm gelişimleri konusunda yaklaşımları ve çevrelerinde değerler ile ilgili görüşleri belirlenmeli ve elde edilen veriler ışığında turizm gelişmelerinin yerel halka sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan katkıları açıklanmalı ve çalışmalara başlangıcından itibaren içerisine dahil edilmelidir.

Beypazarı, İç Anadolu Bölgesi'nde Ankara iline bağlı bir ilçedir. Ankara'nın Kuzeybatısında eski Ankara-İstanbul karayolu üzerindedir. Ankara'ya 100 km, İstanbul'a 320 km ve deniz seviyesinden yüksekliği 675 metredir. Beypazarı kuzeyde Kıbrısçık ve Seben İlçeleri (Bolu), kuzeydoğuda Kızılcahamam ilçesi, batıda Nallıhan ilçesi, güneyde Mihallıçcık (Eskişehir) ve Polatlı ilçeleri, doğuda ise Ayaş, Güdül ve Çamlıdere ilçeleri ile çevrilidir.

İstanbul'u Bağdat'a bağlayan Tarihi İpek Yolu üzerinde bulunan Beypazarı ilk defa Luwi'ler tarafından Laganıa (Kaya Doruğu Ülkesi) olarak adlandırılmıştır. Bu anlam Beypazarı'nın kurulduğu yerin coğrafi konumunu tasviri açısından önemlidir. Bölgeye sırasıyla Hititler, Frigler, Galatlar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular ve Osmanlılar'ın hakim olduklarını; Beypazarı ve çevresinde yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkan harabeler, eşyalar ve paralar göstermektedir. M.S. 6. yüzyıla kadar

Lagania olarak bilinen Beypazarı'nın adı M.S. 491–518 yılları arasında hüküm süren Bizans İmparatoru Anastasios'un ziyareti üzerine Anastasiopolis olarak anılmaya başlanmıştır (Torun, 2004:16). Beypazarı Kütahya beylerinden Germiyanolu Şahin Veziri (Dinar Hezar) tarafından Rumlardan alınıp Osmanlı topraklarına dâhil edilmiştir. Bu tarihten sonra ilçenin adı, (Dinar-Hezar) veya (Germiyan Hezari) isimleri kısaltılarak kasabayı fetheden beyin hatırasını yaşatmak için Bey Hezari, günümüzde ise Beypazarı adını almıştır (Şener, 1997:13; Gültekin, 2007:263; Çınar ve Gümüşçü, 2002).

Beypazarı ilçesinin 1573 yılındaki nüfusunun 9885 (Torun, 2004:306), 1881'de 7924, 1887'de 5805 ve 1907'de 6374 kişi olması yörenin tarih boyunca önemli bir yerde bulunduğunu, hem bölgesel hem de çevre yerleşmelerin ticaret merkezi olduğunu ve ekonomik gelişmişlik düzeyini göstermektedir (Çınar ve Gümüşçü, 2002, Gültekin, 2007:264). Beypazarı ilçesinin nüfusu 2008 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre 46768 kişidir. İlçe merkezinin nüfusu ise 34319 kişidir.

Beypazarı'nda; İnözü vadisi, Karagöl, Eğriova ve Tekke yaylası, Kırmir çayı, bölgede yaşayan bitki ve hayvan türleri, kuş gözlemciliği, Tahtalı-Dutluk ve Kapullu kaplıcası, Tarihi Beypazarı evleri, Tarihi Çarşı, yaşayan müze, dini ve kültürel yapılar, Arkeolojik Sit Alanı, Doğal Sit Alanı, gümüş işlemeciliği (telkâri), bakır işlemeciliği, bez ve kilim dokumacılığı, yorgancılık, semercilik, sim-sırma işlemeciliği gibi değerler yörenin turizm açısından gelişmesinde oldukça önemli rol oynamıştır.

Tablo-1: Beypazarı'nı Ziyaret Eden Turist Sayısının Yıllara Göre Dağılımı.

Yıllar	Turist Sayısı
1999	2501
2000	3980
2001	7646
2002	40.000
2003	100.000
2004	150.000
2005	200.000
2006	250.000
2007	300.000
2008	360.000
2009	400.000

Kaynak:www.beypazarı-bld.gov.tr (13.01.2010)

Beypazarı Belediyesinin istatistiklerine göre ilçeye gelen turist sayısı 1999 yılında 2501 iken 2009 yılı itibariyle 400.000 kişiye ulaşmıştır (www.beypazarı-bld.gov.tr). Yörenin turizm hedefi ise yılda 1.000.000 yerli ve 100.000 yabancı turistin ilçeyi ziyaret etmesidir.

2. YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı Beypazarı ilçe merkezinde yaşayan halkın turizmin sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel etkilerini nasıl algıladığını, turizmin etkilerine ne kadar hazır olduğunu ölçmek ve yöre halkı ile turist arasındaki etkileşimi ortaya koymaktır. Nitekim halkın yaşadığı çevrede turizm faaliyetleri gerçekleştiği için turizm yöre halkının hayatının bir parçasıdır. Ancak turizm her zaman iş imkanı, ekonomik katkı, yaşam standardını yükseltme gibi olumlu etkiler yaratmaz hatta doğal, kültürel

ve sosyal değerlere büyük zarar verebilmektedir. Bu çalışma ile turizmin Beypazarı'na sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri ve yerli halk-turist etkileşimini ölçerek olumsuz etkileri azaltmak için yaklaşımlar geliştirilmesine katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın evrenini Ankara ili Beypazarı ilçe merkezinde yaşayan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine (ADNKS) göre 34319 kişiden 18 yaşının üzerindeki nüfus oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Beypazarı ilçe merkezinde yaşayan 252 yöre sakini oluşturmaktadır.

Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Beypazarı halkına uygulanması amacıyla 25 sorudan oluşan anket hazırlanmıştır. Anketin geçerlik ve güvenilirliği test etmek amacıyla Alanya'da 150 kişiye uygulanmıştır. Bu uygulama sonucunda uzman görüşü de alınarak anketteki madde sayısı 20'ye düşürülmüştür. Anket çalışması 2008 yılında Beypazarı ilçe merkezinde yaşayan 252 kişiye uygulanmıştır. Veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Beypazarı ilçe merkezinde yaşayan ve araştırmaya katılan halkın cinsiyet, yaş grubu ve eğitim durumlarına ait özelliklerinin yüzde (%) ve frekans (f) dağılımları tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2. Beypazarı İlçe Merkezinde Araştırmaya Katılanların Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Özellikleri

		f	%
Cinsiyet	Kadın	166	65,9
	Erkek	86	34,1
	Toplam	252	100,0
Yaş Grubu	24 ve altı	60	23,8
	25-44	130	51,6
	45-64	53	21,0
	65 ve üzeri	9	3,6
	Toplam	252	100,0
Mezun Oldukları Eğitim Kurumu	Okuryazar değil	5	2,0
	İlkokul	77	30,6
	Ortaokul	40	15,9
	Lise	83	32,9
	Yüksekokul ve üniversite	47	18,7
	Toplam	252	100,0

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan Beypazarı halkının yaklaşık üçte ikisini erkekler, üçte birini ise kadınlar oluşturmaktadır. Yaş grubu incelendiğinde, yaklaşık yarısı 25-44 yaş aralığındadır. Araştırmaya katılanların yaklaşık dörtte biri 24 ve altı yaş grubunda yer alırken, 45-64 yaş grubunda ise deneklerin yaklaşık beşte biri yer almaktadır. Araştırmaya katılan halkın çok az bir bölümü (%3,6) 65 ve üzeri yaş grubunu oluşturan yaşlı nüfustan meydana gelmektedir. Araştırmaya katılanların 5'i okuma yazma bilmemektedir. Deneklerin 83'ü lise, 77'si ilkokul, 47'si yüksekokul ve üniversite ve 40'ı da ortaokul mezunudur. Beypazarı'nda yüksekokul ve üniversite mezunları %18,7'lik bir oranla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Bunun nedeni Beypazarı ilçe merkezinin Ankara'ya yakın olması nedeniyle Ankara'daki üniversitelerden yararlanması ile ilgilidir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılanların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grupları	f	%
Emekli	25	9,9
İşçi	33	13,1
Memur	22	8,7
Esnaf	95	37,7
Öğrenci	36	14,3
Ev hanımı	31	12,3
Diğer	10	4,0
Toplam	252	100,0

Beypazarı ilçe merkezi halkının meslek gruplarına göre dağılımı tablo 3'te verilmiştir. Buna göre ankete katılanların %37,7'sini esnaf oluşturmaktadır. Öğrenciler grubun %14,3'lük bölümünü meydana getirmektedir. İşçiler deneklerin %13,1'ini, ev hanımları %12,3'ünü, herhangi bir kuruluştan emekli olanlar %9,9'unu ve memurlar da %8,7'sini oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan halkın %4'ünü ise diğer meslek grupları oluşturmaktadır.

Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

Gelir Düzeyleri	f	%
500 TL'den az	74	29,4
501-1000 TL	106	42,1
1001-1500 TL	41	16,3
1501-2000 TL	15	6,0
2000 TL'den fazla	16	6,3
Toplam	252	100,0

Beypazarı ilçe merkezi halkının aylık ortalama gelir düzeylerine ilişkin dağılım incelendiğinde, araştırmaya katılanların beşte ikisinin (%42,1) 501-1000 TL arasında aylık ortalama gelire sahip oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılanların üçte birinin aylık ortalama geliri 501 TL'den azdır. Aylık ortalama geliri 1001-1500 TL arasında olan halkın oranı %16,3 'tür. Deneklerden aylık ortalama geliri 1501-2000 TL olanlar %6, geliri 2000 TL'den fazla olanlar ise %6,3'lük orana sahiptir (Tablo 4).

Tablo 5. Araştırmaya Katılanların Cinsiyete Göre “Zengin turistler, yaşam tarzımızı olumsuz yönde etkilemektedir.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Cinsiyet		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
erkek		40	65	18	26	17	166
		24,1%	39,2%	10,8%	15,7%	10,2%	100,0%
kadın		16	39	15	12	4	86
		18,6%	45,3%	17,4%	14,0%	4,7%	100,0%
Toplam		56	104	33	38	21	252
		22,2%	41,3%	13,1%	15,1%	8,3%	100,0%

Tablo 5’te Beypazarı ilçe merkezinde yaşayan ve araştırmaya katılan halkın cinsiyete göre “Zengin turistler, yaşam tarzımızı olumsuz yönde etkilemektedir” sorusuna verdikleri cevaplar karşılaştırılmıştır. Buna göre bu soruyu cevaplayanların 166’sı erkektir. Erkeklerin % 39,2’si bu yargıya katılmadığını, %24,1’i de hiç katılmadığını belirtmiştir. Erkeklerin %10,8’i kararsız iken, %10,2’si de bu yargıya tamamen katılmaktadır. Araştırmaya 86 kadın katılmıştır. Kadınlar %45,3’lük katılmıyorum cevabı ile erkeklerden daha yüksek orana sahiptir. Hiç katılmıyorum cevabını veren kadınların oranı %18,6’dır. Kadınlardan kararsız olanlar ise %17,4’lük oran ile erkeklerin yaklaşık iki katı kadardır. Toplamda ise araştırmaya katılan halkın %41,3’ü bu soruya “katılmıyorum” cevabı vermiştir. Halkın %22,2’si bu yargıya hiç katılmadığını ve %13,3’ü de bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir. Yöre halkının sadece %23,4’ü bu yargıya katıldığını belirtmiştir. Bu sonuçlara göre yöredeki kadınların erkeklere göre daha yüksek oranda, turistlerin yöre halkının yaşam tarzını olumsuz etkilediği yargısına katılmadıkları görülmektedir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılanların Cinsiyete Göre “Turizm, yörede kira, ulaşım, hizmet ve tüketim fiyatlarının artmasına neden olmaktadır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Cinsiyet		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
erkek	f	23	32	11	64	36	66
	%	13,9%	19,3%	6,6%	38,6%	21,7%	100,0%
kadın	f	6	19	9	34	18	86
	%	7,0%	22,1%	10,5%	39,5%	20,9%	100,0%
Toplam	f	29	51	20	98	54	252
	%	11,5%	20,2%	7,9%	38,9%	21,4%	100,0%

Tablo 6’da Beypazarı ilçe merkezinde araştırmaya katılan halkın cinsiyete göre “Turizm, yörede kira, ulaşım, hizmet ve tüketim fiyatlarının artmasına neden olmaktadır ” sorusuna verdikleri cevaplar karşılaştırılmıştır. Buna göre bu soruyu cevaplayan 166 erkekte % 38,6’sı katıldığını, %21,7’si tamamen katıldığını, %19,3’ü ise katılmadığını belirtirken, %6,6’sı da kararsız olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya 86 kadın katılmıştır. Kadınların %39,5’lik bölümü bu yargıya katılıyorum cevabı ile erkeklerden daha yüksek orana sahiptir. Katılmıyorum cevabını veren kadınların oranı %22,1’dir. Kadınlardan kararsız olanlar %10,5’lik oran ile erkeklerden fazladır. Yöre halkının toplam cevapları arasında %38,9 ile “katılıyorum” en yüksek orana sahiptir. En az oran ise %7,9 ile “kararsızım” cevabına aittir.

Tablo 7. Araştırmaya Katılanların Eğitim Özelliklerine Göre “Turizm, turistler ile yerli halk arasında karşılıklı kültürel etkilenmeyi sağlar.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Eğitim Durumu		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
Okuryazar değil	f	0	3	0	1	1	5
	%	,0%	60,0%	,0%	20,0%	20,0%	100,0%
İlkokul	f	4	9	5	42	17	77
	%	2%	11,7%	6,5%	54,5%	22,1%	100,0%
Ortaokul	f	2	3	3	21	11	40
	%	5,0%	7,5%	7,5%	52,5%	27,5%	100,0%
Lise	f	1	7	6	42	27	83

	%	1,2%	8,4%	7,2%	50,6%	32,5%	100,0%
Yüksekokul ve üniversite	f	1	2	1	27	16	47
	%	2,1%	4,3%	2,1%	57,4%	34,0%	100,0%
Toplam	f	8	24	15	133	72	252
	%	3,2%	9,5%	6,0%	52,8%	28,6%	100,0%

Tablo 7'de Beyazarı ilçe merkezinde araştırmaya katılanların eğitim durumları ile "Turizm, turistler ile yerli halk arasında karşılıklı kültürel etkilenmeyi sağlar" sorusuna verdikleri cevaplar karşılaştırılmıştır. Buna göre ankete katılanların 5'i okuma yazma bilmezken, 77'si ilkököl, 40'ı ortaokul, 83'ü lise ve 47'si ise yüksekokul ve üniversite mezunudur. Okuma yazma bilmeyenlerin üçte ikisi turizmin yerli halk ile turistler arasında kültürel etkilenmeyi sağladığı konusunda kararsız olduklarını, ilkököl mezunlarının %54,5'i bu yargıya katıldığını belirtirken, %22,1'inin ise kararsız olduğu görülmektedir. Ortaokul mezunu halkın %52,5'i turizmin yerli halk ile turistler arasında kültürel etkilenmeyi sağladığına katıldığını, %27,5'inin de tamamen katıldığını görülmektedir. Lise mezunlarının %50,6'sı turizmin yerli halk ile turistler arasında kültürel etkilenmeyi sağladığına katıldığını, %32,5'inin ise tamamen katıldığını görülmektedir. Yüksekokul ve üniversite mezunu yöre halkının yarıdan fazlası (%57,4) bu yargıya katıldıklarını belirtirken, %34'ü ise tamamen katıldıklarını belirtmiştir. Beyazarı'nda araştırmaya katılanların %81,4'ünün turizmin yerli halk ile turistler arasında kültürel etkilenmeyi sağladığı yargısına katıldıkları görülmektedir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılanların Eğitim Özelliklerine Göre "Turistler yöremizin kültürünü ve geleneklerini merak edip öğrenmek istemektedirler." Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Eğitim Durumu		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
Okuryazar değil	f	0	1	0	3	1	5
	%	,0%	20,0%	,0%	60,0%	20,0%	100,0%
İlkokul	f	1	5	2	26	43	77
	%	1,3%	6,5%	2,6%	33,8%	55,8%	100,0%
Ortaokul	f	0	1	2	17	20	40
	%	,0%	2,5%	5,0%	42,5%	50,0%	100,0%
Lise	f	2	6	0	39	36	83
	%	2,4%	7,2%	,0%	47,0%	43,4%	100,0%
Yüksekokul ve üniversite	f	1	1	0	12	33	47
	%	2,1%	2,1%	,0%	25,5%	70,2%	100,0%
Toplam	f	4	14	4	97	133	252
	%	,6%	5,6%	1,6%	38,5%	52,8%	100,0%

Tablo 8'de Beyazarı'nda araştırmaya katılanların eğitim durumları ile "Turistler yöremizin kültürünü ve geleneklerini merak edip öğrenmek istemektedirler" sorusuna verdikleri cevaplar karşılaştırılmıştır. Buna göre okuma yazma bilmeyenlerin üçte ikisi turistler yöremizin kültürünü ve geleneklerini merak edip öğrenmek istemektedirler yargısına katıldıklarını belirtmişlerdir. İlkokul mezunlarının %55,8'i bu yargıya tamamen katıldığını, %33,8'i ise katıldığını belirtmiştir. Ortaokul mezunu halkın %50'si turistler yöremizin kültürünü ve geleneklerini merak edip öğrenmek

istemektedirler yargısına tamamen katıldıkları, %42,5'inin de katıldıkları görülmektedir. Lise mezunlarının %47'sinin turistler yöremizin kültürünü ve geleneklerini merak edip öğrenmek istemektedirler yargısına katıldığını, %43,4'ünün ise tamamen katıldığı görülmektedir. Beypazarı'nda yaşayan Yüksekokul ve üniversite mezunu halkın %70,2'sinin bu yargıya tamamen katıldıkları, %25,5'inin de bu yargıya katıldıkları görülmektedir. Araştırmaya katılanların %91,3'ünün turistler yöremizin kültürünü ve geleneklerini merak edip öğrenmek istemektedirler yargısına katıldıkları görülmektedir.

Tablo 9. Araştırmaya Katılanların Cinsiyete Göre “Turizm, yöremizde kadınların iş hayatına daha fazla katılmasına yol açmıştır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Cinsiyet		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
Erkek	f	4	5	6	44	107	166
	%	2,4%	3,0%	3,6%	26,5%	64,5%	100,0%
Kadın	f	2	1	3	21	59	86
	%	2,3%	1,2%	3,5%	24,4%	68,6%	100,0%
Toplam	f	6	6	9	65	166	252
	%	2,4%	2,4%	3,6%	25,8%	65,9%	100,0%

Tablo 9'da Beypazarı ilçe merkezinde araştırmaya katılanların cinsiyete göre “Turizm, yöremizde kadınların iş hayatına daha fazla katılmasına yol açmıştır ” sorusuna verdikleri cevaplar karşılaştırılmıştır. Buna göre bu soruyu cevaplayan 166 erkekten yaklaşık üçte ikisi (%64,5) bu yargıya tamamen katıldığı, %26,5'nin katıldığı görülmektedir. Araştırmaya katılan 86 kadının %68,6'sı turizm, yöremizde kadınların iş hayatına daha fazla katılmasına yol açmıştır yargısına tamamen katıldıklarını, %24,4'ünün ise katıldıkları görülür. Katılmıyorum cevabını veren kadınların oranı ise %1,2'dir. Kadınlardan kararsız olanlar ise %3,5'tir. Yöre halkının toplam cevapları arasında %65,9 ile “tamamen katılıyorum” en yüksek orana sahiptir. En az oran ise %2,4'lük oranlarla katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevaplarına aittir.

Tablo 10. Araştırmaya Katılanların Yaş Gruplarına Göre “Turizm, yeni iş imkânları yaratarak yöre halkının büyük şehirlere göç etmesini önlemiştir.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Yaş Grubu		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
24 ve altı	f	3	6	7	28	16	60
	%	5,0%	10,0%	11,7%	46,7%	26,7%	100,0%
25-44	f	9	18	8	52	43	130
	%	6,9%	13,8%	6,2%	40,0%	33,1%	100,0%
45-64	f	2	10	5	23	13	53
	%	3,8%	18,9%	9,4%	43,4%	24,5%	100,0%
65 ve üzeri	f	0	2	0	4	3	9
	%	,0%	22,2%	,0%	44,4%	33,3%	100,0%
toplamlar	f	14	36	20	107	75	252
	%	5,6%	14,3%	7,9%	42,5%	29,8%	100,0%

Tablo 10'da araştırmaya katılanların “Turizm, yeni iş imkânları yaratarak yöre halkının büyük şehirlere göç etmesini önlemiştir” sorusuna verdikleri cevaplar yaş gruplarına göre karşılaştırılmıştır. Buna göre 24 ve altındaki yaştaki halkın yani genç nüfusun %46,7'si turizm, yeni iş imkânları yaratarak yöre halkının büyük şehirlere göç etmesini önlemiştir yargısına katıldıkları görülürken, %26,7'sinin ise bu konuya tamamen katıldıkları görülmektedir. Turizm, yeni iş imkânları yaratarak yöre halkının büyük şehirlere göç etmesini önlediği yargısına 25-44 yaş grubunda yer alan halkın %40'ı katıldığı, %33,1'inin tamamen katıldığı görülmektedir. Aynı soruya 45-64 yaş grubunda bulunan nüfusun %43,3'ünün katıldığı, %24,5'inin tamamen katıldığı ve %18,9'unun da katılmadıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan yaşlı nüfusun (65 ve üzeri) yaklaşık yarısı (%44,4) turizmin yeni iş imkânları yaratarak yöre halkının büyük şehirlere göç etmesini önlediği yargısına katıldığı, %33,3'lük kesiminin bu yargıya tamamen katıldığı, ancak %22,2'lik bölümünün ise bu yargıya katılmadığı görülmektedir. Genel olarak bakıldığında Beypazarı halkının %42,5'i turizm, yeni iş imkânları yaratarak yöre halkının büyük şehirlere göç etmesini önlemiştir fikrine katıldıklarını belirtmiştir. Grubun %29,8'inin ise bu fikre tamamen katıldıkları ve %14,3'lük bölümünün ise bu yargıya katılmadıkları görülmektedir. Nitekim yörede turizm yeni iş imkanları yaratmasaydı, Beypazarı'nda turizm sektöründe çalışan halkının büyük bir bölümü Ankara'ya göç etmek zorunda kalacaklardı.

Tablo 11. Araştırmaya Katılanların Yaş Gruplarına Göre “Yöre insanında turizm değerlerini koruma bilinci gelişmiştir.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Yaş Grubu		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
24 ve altı	f	1	1	3	31	24	60
	%	1,7%	1,7%	5,0%	51,7%	40,0%	100,0%
25-44	f	4	10	8	67	41	130
	%	3,1%	7,7%	6,2%	51,5%	31,5%	100,0%
45-64	f	0	0	3	31	19	53
	%	,0%	,0%	5,7%	58,5%	35,8%	100,0%
65 ve üzeri	f	0	0	1	5	3	9
	%	,0%	,0%	11,1%	55,6%	33,3%	100,0%
Toplam	f	5	11	15	134	87	252
	%	2,0%	4,4%	6,0%	53,2%	34,5%	100,0%

Tablo 11'de Beypazarı'nda araştırmaya katılan halkın “Yöre insanında turizm değerlerini koruma bilinci gelişmiştir” sorusuna verdikleri cevaplar yaş gruplarına göre karşılaştırılmıştır. Buna göre genç nüfusun (24 ve altı yaş grubu) yarısından fazlasının yöre insanında turizm değerlerini koruma bilinci gelişmiştir yargısına katıldığı görülürken, %40'ının ise bu konuya tamamen katıldıkları görülmektedir. Yöre insanında turizm değerlerini koruma bilinci geliştiği yargısına 25-44 yaş grubunda yer alan halkın %51,5'inin katıldığı, %31,5'inin ise tamamen katıldığı görülmektedir. Aynı soruya 45-64 yaş grubunda bulunan nüfusun %58,5'inin katıldığı, %35,8'inin tamamen katıldığı görülürken, bu yaş grubundakilerden katılmayanlar bulunmamaktadır. Araştırmaya katılan yaşlı nüfusun (65 ve üzeri) yarısından fazlası (%55,6) yöre insanında turizm değerlerini koruma bilinci geliştiği yargısına katıldığı, %33,3'lük kesiminin bu yargıya tamamen katıldığı görülmektedir. Ancak bu yaş grubunun %11,1'lik bölümü kararsız olduğu görülürken, katılmayanlar bulunmamaktadır. Genel olarak bakıldığında Beypazarı halkının %53,2'si yöre insanında turizm değerlerini koruma bilinci geliştiği yargısına katıldığını, %34,5'inin ise bu fikre tamamen katıldıkları görülmektedir.

Tablo 12. Araştırmaya Katılanların Yaş Gruplarına Göre “Turizm, gençlerin alkol, sigara, uyuşturucu ve kumar gibi kötü alışkanlıklar kazanmalarında etkili olmaktadır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Yaş Grubu		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
24 ve altı	f	20	16	10	8	6	60
	%	33,3%	26,7%	16,7%	13,3%	10,0%	100,0%
25-44	f	48	48	14	12	8	130
	%	36,9%	36,9%	10,8%	9,2%	6,2%	100,0%
45-64	f	16	20	4	6	7	53
	%	30,2%	37,7%	7,5%	11,3%	13,2%	100,0%
65 ve üzeri	f	3	4	0	1	1	9
	%	33,3%	44,4%	,0%	11,1%	11,1%	100,0%
Toplam	f	87	88	28	27	22	252
	%	34,5%	34,9%	11,1%	10,7%	8,7%	100,0%

Tablo 12’de araştırmaya katılanların “Turizm, gençlerin alkol, sigara, uyuşturucu ve kumar gibi kötü alışkanlıklar kazanmalarında etkili olmaktadır” sorusuna verdikleri cevaplar yaş gruplarına göre karşılaştırılmıştır. Buna göre genç nüfusun (24 ve altı yaş grubu) üçte biri turizm, gençlerin alkol, sigara, uyuşturucu ve kumar gibi kötü alışkanlıklar kazanmalarında etkili olmaktadır yargısına hiç katılmazken, dörtte biri katılmadığını ve %16,7’si de kararsız olduğunu belirtmiştir. Bu yaş grubunun %13,3’ünün bu yargıya katıldığı ve %10’unun da kesinlikle katıldığı görülmektedir. Turizm, gençlerin alkol, sigara, uyuşturucu ve kumar gibi kötü alışkanlıklar kazanmalarında etkili olduğu yargısına 25-44 yaş grubunda yer alan halkın %36,9’u kesinlikle katılmadığını, %36,9’u da katılmadığını belirtmiştir. Grubun yaklaşık %15’i ise bu yargıya katıldığını belirtmektedir. Aynı soruya 45-64 yaş grubunda bulunan nüfusun %37,7’sinin katılmadığı, %30,2’sinin hiç katılmadığı görülürken, bu yaş grubundakilerin %24,5’i ise bu yargıya katıldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan yaşlı nüfusun (65 ve üzeri) yaklaşık yarısı (%44,4) turizm, gençlerin alkol, sigara, uyuşturucu ve kumar gibi kötü alışkanlıklar kazanmalarında etkili olduğu yargısına katılmadığı, %33,3’lük kesiminin bu yargıya hiç katılmadığı görülmektedir. Ancak bu yaş grubunun %11,1’lik bölümü bu yargıya katıldığını ve %11’lik bölümünün ise tamamen katıldığını belirtmiştir. Genel olarak bakıldığında Beypazarı halkının %34,9’u turizm, gençlerin alkol, sigara, uyuşturucu ve kumar gibi kötü alışkanlıklar kazanmalarında etkili olduğu yargısına katılmadığını, %34,5’inin de bu fikre hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 13. Araştırmaya Katılanların Mesleklerine Göre “Yöremizin ulaşım olanakları yeterince gelişmediği için gelen yabancı turist sayısı azdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Mesleği		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
emekli	f	0	6	2	8	9	25
	%	,0%	24,0%	8,0%	32,0%	36,0%	100,0%
işçi	f	4	3	1	13	12	33
	%	12,1%	9,1%	3,0%	39,4%	36,4%	100,0%
memur	f	4	3	2	8	5	22
	%	18,2%	13,6%	9,1%	36,4%	22,7%	100,0%

Beypazarı'nda Turist-Yerli Halk Etkileşimi ve Turizmin Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Etkileri

esnaf	f	11	17	2	24	41	95
	%	11,6%	17,9%	2,1%	25,3%	43,2%	100,0%
öğrenci	f	9	5	3	10	9	36
	%	25,0%	13,9%	8,3%	27,8%	25,0%	100,0%
ev hanımı	f	5	11	1	6	8	31
	%	16,1%	35,5%	3,2%	19,4%	25,8%	100,0%
diğer	f	0	2	0	3	5	10
	%	,0%	20,0%	,0%	30,0%	50,0%	100,0%
Toplam	f	33	47	11	72	89	252
	%	13,1%	18,7%	4,4%	28,6%	35,3%	100,0%

Tablo 13'te Beypazarı'nda araştırmaya katılan halkın “Yöremizin ulaşım olanakları (havayolu, demiryolu, denizyolu, karayolu) yeterince gelişmediği için gelen yabancı turist sayısı azdır” sorusuna verdikleri cevaplar meslekleri ile karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Buna göre Beypazarı'nda emekli olarak yaşayan halkın %36'sı yöremizin ulaşım olanakları (havayolu, demiryolu, denizyolu, karayolu) yeterince gelişmediği için gelen yabancı turist sayısının az olduğu yargısına tamamen katıldığı, %32'sinin ise bu yargıya katıldığı görülmektedir. Emekliler arasında bu yargıya hiç katılmayan bulunmamaktadır. İlçe merkezinde işçi olarak çalışanların %39,4'ü bu yargıya katıldığını, %36,4'ünün de tamamen katıldığını belirtmiştir. İşçilerden kararsız olanların oranı ise %3'tür. Beypazarı'nda memur olarak çalışanların %36,4'ü yöremizin ulaşım olanakları yeterince gelişmediği için gelen yabancı turist sayısının az olduğu yargısına katıldığı görülmektedir. Memurların %22,7'si ise bu yargıya tamamen katıldığını belirtmiştir. İlçe merkezinde esnaf olarak çalışanların %43,2'si bu yargıya tamamen katıldığını, %25,3'ü de katıldığını belirtmiştir. Yörede yaşayan öğrencilerin ise %27,8'i bu yargıya katıldığını, %25'i tamamen katıldığını belirtmiştir. Ancak bu grubun %25'i de bu yargıya hiç katılmadığını belirtmiştir. Yörede yaşayan ev hanımlarının da %35,5'i bu yargıya katılmadığı görülürken, %25,8'inin ise bu yargıya tamamen katıldığı görülmektedir. Diğer meslek gruplarında yer alan katılımcıların ise yarısı bu yargıya tamamen katıldığını, %30'u ise katıldığını belirtmiştir. Toplam değerlere bakıldığında ankete katılanların üçte biri bu yargıya tamamen katıldığı, %28,6'sının da katıldığı görülmektedir. Nitekim Beypazarı ilçe merkezi ile Ankara ve İstanbul'un demiryolu bağlantısı bulunmamaktadır. Mevcut karayolu ağının da geliştirilmesi yörenin turizm potansiyelinin daha fazla gelişmesi için yararlı olacaktır.

Tablo 14. Araştırmaya Katılanların Aylık Ortalama Gelirlerine Göre “Turizm, yöremizde yaşayan insanlara iş olanakları sağlamaktadır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Aylık Ortalama Gelir		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
500 TL'den az	f	0	2	4	30	38	74
	%	,0%	2,7%	5,4%	40,5%	51,4%	100,0%
501-1000 TL	f	1	1	2	45	57	106
	%	,9%	,9%	1,9%	42,5%	53,8%	100,0%
1001-1500 TL	f	1	0	0	17	23	41
	%	2,4%	,0%	,0%	41,5%	56,1%	100,0%
1501-2000 TL	f	0	0	1	5	9	15
	%	,0%	,0%	6,7%	33,3%	60,0%	100,0%
2000 TL 'den fazla	f	0	3	0	1	12	16

fazla	%	,0%	18,8%	,0%	6,3%	75,0%	100,0%
Toplam	f	2	6	7	98	139	252
	%	,8%	2,4%	2,8%	38,9%	55,2%	100,0%

Tablo 14’de Beypazarı’nda araştırmaya katılanların “Turizm, yöremizde yaşayan insanlara iş olanakları sağlamaktadır” sorusuna verdikleri cevaplar ile aylık ortalama gelir durumları karşılaştırılmıştır. Buna göre aylık ortalama geliri 500 TL’den az olanların %51,4’ü bu yargıya tamamen katıldıkları, %40,5’inin ise bu fikre katıldıkları görülmektedir. Aylık ortalama geliri 501-1000 TL olan halkın %53,8’i bu fikre tamamen katıldığı, %42,5’inin de katıldığı görülmektedir. Bu grubun %1,9’u ise bu yargı ile ilgili kararsız olduğunu belirtmiştir. Aylık ortalama geliri 1001-1500 TL arasında olan yöre halkının %56,1’i turizmin yörede yaşayan insanlara iş olanakları sağladığı yargısına tamamen katılmaktadır. Bu grubun %41,5’i de bu fikre katıldığını belirtmiştir. Bu grupta kararsız olan kimse bulunmamaktadır. Beypazarı’nda araştırmaya katılanlardan 1501-2000 TL arasında aylık ortalama gelire sahip olan 15 kişi bulunmaktadır. Bu grubun %60’ı bu yargıya tamamen katıldığını belirtirken, %33,3’ü ise bu fikre katılmaktadır. Yörede aylık ortalama geliri 2000 TL’den fazla olan 16 denek bulunmaktadır. Bunlardan %75’i turizmin, yörede yaşayan insanlara iş olanakları sağladığı fikrine tamamen katıldıklarını belirtmiştir. Genel olarak bakıldığında yöre insanı turizmin, yörede yaşayan insanlara iş olanakları sağladığı fikrine %55,2’lik oranla tamamen katıldıkları görülmektedir. Halkın %38,9’u da bu yargıya katıldığını belirtmiştir. Bu tabloya göre yöre halkının ekonomik seviyesi arttıkça turizmin, yörede yaşayan insanlara iş olanakları sağladığı fikrine katılma oranları da yükselmektedir.

Tablo 15. Araştırmaya Katılanların Yaş Gruplarına Göre “Yöre insanı turizmden ekonomik olarak yeterince yararlanmaktadır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Yaş Grubu		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
24 ve altı	f	2	5	9	23	21	60
	%	3,3%	8,3%	15,0%	38,3%	35,0%	100,0%
25-44	f	7	8	13	56	46	130
	%	5,4%	6,2%	10,0%	43,1%	35,4%	100,0%
45-64	f	2	6	2	22	21	53
	%	3,8%	11,3%	3,8%	41,5%	39,6%	100,0%
65 ve üzeri	f	0	0	1	4	4	9
	%	,0%	,0%	11,1%	44,4%	44,4%	100,0%
Toplam	f	11	19	25	105	92	252
	%	4,4%	7,5%	9,9%	41,7%	36,5%	100,0%

Tablo 15’te araştırmaya katılanların “Yöre insanı turizmden ekonomik olarak yeterince yararlanmaktadır” sorusuna verdikleri cevaplar yaş gruplarına göre karşılaştırılmıştır. Buna göre 24 ve altı yaş grubundaki halkın yani genç nüfusun %38,3’ü yöre insanının turizmden ekonomik olarak yeterince yararlandığı yargısına katıldıkları, %35’inin tamamen katıldıkları görülürken, %15’inin kararsız olduğu görülmektedir. Yöre insanının turizmden ekonomik olarak yeterince yararlandığı yargısına 25-44 yaş grubunda yer alan halkın %43,1’i katılmakta, %35,4’ü tamamen katılmakta ve %10’u da kararsız olduğunu belirtmektedir. Aynı soruya 45-64 yaş grubunda bulunan nüfusun %41,5’inin katıldığı, %39,6’sının tamamen katıldığı görülürken, grubun %11,3’ü ise kararsız olduğunu belirtmiştir.

Araştırmaya katılan 65 ve üzeri yaş grubunun %44,4'ü yöre insanının turizmden ekonomik olarak yeterince yararlandığı yargısına katılmakta, %44,4'ü de tamamen katılmaktadır. Grubun %11,1'i ise kararsız olduğunu belirtmiştir. Genel olarak bakıldığında Beypazarı halkının %41,7'si yöre insanının turizmden ekonomik olarak yeterince yararlandığı yargısına katıldığını belirtmiştir. Grubun %36,5'inin ise bu fikre tamamen katıldıkları görülmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yöre halkı Beypazarı'na gelen zengin turistlerin halkın yaşam tarzını olumsuz yönde etkilediğine büyük oranda katılmamaktadır. Turizmin gelişmesinden sonra yörede kira, ulaşım, hizmet ve tüketim fiyatlarının arttığı görülmektedir.

Beypazarı halkının tamamına yakını turizmin turistler ile yerli halk arasında karşılıklı kültürel etkileşime yol açtığını düşünmektedir. Turizmin gelişmesiyle birlikte yöredeki kadınlar iş hayatına daha aktif katılmışlardır.

Beypazarı'nda turizm yeni iş imkanları yaratmış ve yöre halkının büyük şehirlere göç etmesini azaltmıştır. Yöre halkında turizm değerlerini koruma bilinci gelişmiştir. Yörenin büyük şehirlerle karayolu ağının gelişmemiş olması ve demiryolu ulaşımının bulunmaması yabancı turistlerin sayısının az olmasına neden olmuştur.

Beypazarı, kültürel özelliklerinin yanı sıra kaplıca olanakları ile sağlık turizmi, dini ve tarihi yapıları ile inanç turizmi çeşitleri içinde uygun destinasyon özelliğindedir. Beypazarı, son yıllardaki oranlarda turist almaya devam ederse; özgünlüğün ve kimliğin tehdit altında olma ihtimali de elbette bir senaryodur. Ancak; bu senaryonun gerçekleşmesi ile; kentin kültürel ve doğal değerlerinin olumsuz etkileneceği gerçeği de unutulmamalıdır.

Turizmin ziyaret edilen yerlerdeki çeşitli faktörlere bağlı olarak, hem olumlu hem de olumsuz, bir dizi sosyal, kültürel ve ekonomik etkisi bulunmaktadır. Bu çalışmadan elde edilen verilere göre halkın turizmin hem olumlu hem de olumsuz yönleri üzerinde durduğu görülmektedir. Olumlu görüşler genellikle turizmin sosyal ve ekonomik yönleri üzerinde ortaya çıkarken, olumsuz görüşler doğal yaşam alanlarının bozulması ve bölgeye insanların kontrolsüz bir şekilde akın etmeleriyle ilgilidir. Bu bağlamda turizm ve tarım sektörlerinde çalışmak üzere kırsal kesimdeki nüfusun Beypazarı ilçe merkezine göç ettiği tespit edilmiştir.

Beypazarı ilçesinin turizm potansiyelinin daha fazla artması ve uluslar arası boyutta cazibe merkezi haline gelmesi için aşağıda bazı önerilerde bulunulmuştur.

- Yöreye gelecek turistlerin sayısının daha fazla olması için ulusal ve uluslararası düzeyde katılımcıların bulunduğu konferans, panel, sempozyum ve çalıştay gibi bilimsel toplantıların Beypazarı'nda yapılması ve mümkünse her yıl düzenli olarak yapılması yararlı olacaktır.
- Turizm yörenin ekonomik, sosyal ve kültürel olarak kalkınmasında büyük bir öneme sahip olduğundan, turizmin geliştirilmesinde; merkezi yönetim, yerel yönetim, üniversite, sivil toplum kuruluşları ve özellikle yerli halkın katılımıyla işbirliği yapılması oldukça önemlidir. Turizm ile ilgili faaliyetlerin hepsinde yerli halkın aktif olarak görev alması sağlanmalıdır.
- Turizmin kültürel bozulmalara, özellikle aile üzerinde olumsuz etkilere yol açmaması için yöre halkının eğitilmesi gereklidir.
- Turizmin sürdürülebilirliğinin sağlanması; çevrenin korunması, halkın eğitilmesi, alt ve üst yapı yatırımlarının tamamlanması, yöredeki turistik ürünlerin iç ve dış turizm piyasasında hedef kitleyi etkileyecek şekilde tanıtılması ve kaliteli hizmet sunulmasıyla

gerçekleştirilebilir. Bu bağlamda Beypazarı ilçesinin turizmde marka olması sağlanmalıdır.

- Beypazarı evlerinin yanı sıra ilçenin diğer doğal ve kültürel turizm değerleri de ön plana çıkarılarak turistlere daha fazla seçenek sunulması yararlı olacaktır. Bu bağlamda ilçe merkezinden çevredeki turistik yerlere turlar ve geziler düzenlenmelidir.
- Seminer, konferans ve paneller düzenlenerek yöre halkının turistlere karşı olumlu davranışta bulunmalarının yöre için ne kadar önemli olduğu empati kurularak kavratılmalıdır. Turistlerin yerli halkın kültürünü değiştirmek içi değil, öğrenmek ve kaynaşmak için yöreye geldiği bilinci halka verilmelidir. Bu bağlamda bazı ailelerin yabancı turistleri misafir ederek yöreye özgü yemekler, kıyafet gibi kültürel özellikleri turistlerle paylaşması önem arz etmektedir.
- Yöreye gelecek yabancı turistlerin sayısını artırmak için uluslararası düzeyde Beypazarı'nı daha etkili tanıtmak için BETAV (Beypazarı Tanıtma Vakfı) kurulmalıdır. Vakıfta turizm, turizm coğrafyacısı, tarihçi, çevreci, Turizm Bakanlığı'ndan yetkili, Belediye Başkanı ve Kaymakam'ın bulunması gerekir. Bu bağlamda bilim adamları ile işbirliği yapılarak hangi ülkelerden gelen turistlerin kültürel turizm yörelerini tercih ettikleri araştırılmalı ve ilgili ülkelere yönelik tanıtımlar yoğunlaştırılmalıdır.
- Yöre halkının özellikle de turizm ile ilgili işlerde çalışan genç nüfusun yabancı turistlerle iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil (İngilizce, Fransızca, Almanca, Japonca, İspanyolca, Rusça, vb) öğrenmeleri oldukça önemlidir. Bu konuda Kaymakamlık, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Belediye ve Üniversiteler işbirliği yapmalı ve yabancı dil kursları düzenlemelidir.
- Her yıl geleneksel olarak haziran ayında düzenlenen Uluslar arası Beypazarı Tarihi Evler, El Sanatları, Havuç ve Güveç Festivali'ne katılım genişletilmeli ve Türkiye'nin dünyaya tanıtmasında etkili hale getirilmelidir.
- Beypazarı'na ulaşım ağını geliştirmek ve yöreyi ziyaret eden yerli ve yabancı turist sayısının artmasını sağlamak amacıyla mevcut karayolu bağlantısı güçlendirilmeli ve Ankara-Beypazarı ve İstanbul-Beypazarı demiryolu bağlantısı kurulmalıdır.

Kaynaklar

- 📖 AKIS S., PERISTIANIS, N. And WARNER, J. "Residents' attitudes to tourism development: the case of Cyprus", **Tourism Management**, 17(7), 1996, 481-494.
- 📖 ALAEDDİNOĞLU F., "Van Halkının Turisti ve Turizmi Algılama Şekli". **Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi, Coğrafi Bilimler Dergisi**, 5(1), 2007, 1-15.
- 📖 AVCIKURT C., **Turizm Sosyolojisi; Turist-Yerel Halk Etkileşimi**, Detay Yayınları 71, Ankara 2007.
- 📖 BAL H., **Turizmin Kırsal Toplumda Aile İçi İlişkilere Etkisi**, Doğa İnsan Yayınları, No 1, İstanbul 1995.
- 📖 BAYSAN S., "Turizmin Geliştirilmesi ve Çevreye Etkileri Konusunda Yerli Turistlerin Tutumları: Ören, Milas Örneği", **Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi**, 2,(4), 2005, 22-30.
- 📖 Beypazarı Belediye Başkanlığı, **Beypazarı Yeniden**, Ankara 2006.
- 📖 Beypazarı Kaymakamlığı, **Beypazarı**, Bey Ofset, Ankara 1994.
- 📖 BOZKURT Tolga, **Beypazarı'ndaki Türk Devri Yapıları**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 2004.
- 📖 BRUNT P. And Courtney P., "Host Perceptions Of Sociocultural Impacts", **Annals Of Tourism Research**, 26,(3), 1999, 493-515.
- 📖 BUTLER R. At all, **Conclusion: the Sustainability of Tourism and Recreation in Rural Areas**. Tourism and Recreation in Rural Areas. Edited by Butler, R., C. Michael Hall and John Jenkins. pp: 249-258 John Wiley and Sons Ltd., England 1999.

- Butler R. W., "The Concept Of A Tourist Area Cycle Of Evolution: Implication For The Management Of RESOURCES". **Canadian Geographer**, 24, 1980, s. 5-12.
- COLTMAN Micheal M., **Introduction to travel and Tourism an International Approach**, Van Nostrand Reinhold, New York 1989.
- ÇINAR H., ve GÜMÜŞÇÜ O., **Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Çubuk Kazası**, Bulak Kitabevi, Ankara 2002.
- DAL N. ve BAYSAN S., "Kuşadası'nda Kıyı Kullanımı ve Turizmin Mekânsal Etkileri Konusunda Yerel Halkın Tutumları", **Ege Coğrafya Dergisi**, S. 16, 2007, 69-85.
- DEMİRTAŞ N., "Turistik Ürün Çeşitlendirmede Otantik değerler: Örnek Olay-Beypazarı", **Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı**, 3-4 Mayıs, Çankırı 2003.
- DOĞAN H. Zafer, **Turizmin Sosyo-Kültürel Temelleri**, Detay Yayıncılık, Ankara 2004.
- DOĞANAY Hayati, **Türkiye Turizm Coğrafyası**, Çizgi Kitabevi, Konya 2001.
- DOĞANER Suna, **Türkiye Turizm Coğrafyası**, Çantay Kitabevi, İstanbul 2001.
- ERBAŞ M, **Two Modes of Urbanisation and Urbanism in a Peripheral Town of Turkey: the case of Beypazarı**. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara1995.
- ERDOĞAN Nazmiye, **Çevre ve (Eko)turizm**, Erk Yayınları, Ankara 2003.
- GUNN C. A., **Tourism Planning (Second ed.)**, Taylor and Francis, New York 1988.
- GÜLTEKİN Nevin, "Geleneksel Konut dokusunda Kullanım Sürecinin Değerlendirilmesi-Beypazarı Örneği", **Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi**, 2007, 22,(3),261-272.
- GÜRSOY D., C. Jurowski, ve M. Uysal, "Resident Attitudes:A Structural Modelling Approach", **Annals of Tourism Research**, 29 (1), 2001, 79-105.
- HERNANDEZ S. A., Cohen J. And Garcia H.L. "Residents' Attitudes Toward An Instant Resort Enclave", **Annals Of Tourism Research**, 23, (4), 1996, 755-779.
- <http://www.beypazarı-bld.gov.tr> (Erişim tarihi:13.01.2010)
- JUROWSKI C., Uysal, M. And Williams D.R., "A theoretical analysis of host community resident reactions to tourism" **Journal of Travel Research**, 36(2), 1997, 3-11.
- KAHRAMAN Nüzhet ve Oğuz Türkay, **Turizm ve Çevre**, Detay Yayıncılık, Ankara 2006.
- KORÇA Perver, **Antalya Halkının Turizmin Gelişimine Karşı Tutumunun Değerlendirilmesi**, Türkiye Kalkınma Bankası Turizm Yıllığı, Ankara 1996, s. 190-209.
- KOZAK, Nazmi., Meryem A. Kozak ve Metin Kozak, **Genel Turizm (İlkeler-Kavramlar)**, Detay Yayıncılık, Ankara 2006.
- LİNDBERG Kreg And Johnson, R.L., "The Economic Values Of Tourism's Social Impacts", **Annals Of Tourism Research**, 24, (1), 1997 90-116.
- LIU J. C. And VAR T., "Residents attitude toward tourism impacts in Hawaii", **Annals of Travel Research**, (13), 1986, 193-214.
- MANSUROĞLU Sibel, "Turizm Gelişmelerine Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Akseki/Antalya Örneği", **Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi**, 19,(1), 2006, 35-46.
- MATHIESON Alister ve GEOFFREY Wall, **Tourism: Economic, Physical and Social Impacts**, John Wiley & Sons, Inc., New York 1993.
- MCKERCHER Bob ve HİLARY du Cros., **Cultural Tourism The Partnership Between Tourism and Cultural Heritage Management**, The Haworth Hospitality Press, New York 2002.
- MILMAN A. And Pizam A., "The role or awareness and familiarity with a destination", **Journal of Travel Research**, 33(3), 1995, 21-31.
- OLALI H., **Turizm**, Milli Eğitim Bakanlığı Yay., Ankara 1981.
- OLALI H. ve Timur A., **Turizm Ekonomisi**, Ofis Ticaret Matbaası, İzmir 1988.
- ÖZGÜÇ Nazmiye, **Turizm Coğrafyası Özellikler ve Bölgeler**, Çantay Kitabevi, İstanbul 2003.
- PERDUE R. R., LONG P. T. And ALLEN, L., "Rural resident tourism perceptions and attitudes", **Annals of Tourism Research**, (14), 1987, 420-429.

- ROGERS S., “Which Heritage? Nature, Culture, and Identity in French Rural Tourism”, **French Historical Studies**, 25, (3), 2002, 63- 162.
- RYAN C., **Recreational Tourism: A Social Science Perspective**, Routledge, London 1991.
- SOYKAN Füsün, “Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi”, **Ege Coğrafya Dergisi**, (12), 2004, 1–11.
- ŞENER Yaşar, **Beypazarı Tarihte ve Bugün**, Çelen Ajans, Ankara 1997.
- TAYFUN A., “Turist Yerli Halk Etkileşimi Üzerine Bir Araştırma” **Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi**, (1), 2002, 1-12.
- TAYFUN A., ve Kılıçlar, A., “Turizmin Sosyal etkileri ve Yerli Halkın Turistlere Bakışı”, **Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi**, (1), 2004, 1-17.
- TEO P., “Assessing Socio-cultural impacts: the case of Singapore”, **Tourism Management**, 15(2), 1994, 126-136.
- TİMOTHY Dallen J. ve Stephen W. Boyd., **Heritage Tourism. (First edition)**, Pearson Education Limited, Harlow 2003.
- TORUN Ethem, **Bilinen ve Bilinmeyen Yönleriyle Beypazarı**, Bey Ofset Matbaacılık, Ankara 2004.
- USLU A., ve Kiper T., “Turizmin Kültürel Miras Üzerine Etkileri: Beypazarı/Ankara Örneğinde Yerel Halkın Farkındalığı”. **Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi**, 3, (3), 2006, 305-314.
- USLU O., “Turizm ve Çevresel Etkileri”, **Turizm ve Çevre Konferansı**, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını. Kavaklıdere, Ankara 1990. s. 19-47.
- ÜÇER A.G., Gürer N. ve Sat N.A., **Cultural Tourism as a Tool for Sustaining Local Values: Beypazarı Case**, NIE-SEAGA Conference 2006. Sustainability and Southeast Asia, 28-30 November 2006, Singapore.
- YAMAN M., **İnözü Vadisinin Beypazarı Açık Yeşil Alan Dokusu İçinde İrdelenmesi**, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2000.
- YILMAZ Cevdet, **Türkiye’de Turizmin Geliştirilmesi ve Turizm Gelirlerinin Artırılmasında Batı Avrupa’daki İşçilerimizden Faydalanma İmkânları**, Türkiye Kalkınma Bankası Turizm Yıllığı, Ankara 1994, s. 328-342.
- YOON Y., **Development of a Structural Model for Tourism Destination Competitiveness from Stakeholders’ perspectives**. Unpublished Ph. D. Thesis Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University, 2002.
- YÜKSEL F., “Turizmde Planlama ve Uygulama: Başarısızlık Nedenleri ve Öneriler” **Turizm: İlkeler ve Yönetim** (Editörler: Atilla Yüksel, Murat Hançer), Turhan Kitabevi, Ankara 2004. s.103-108.